

önem veriyor ve onların insanlığın geleceğini şekillendirmek için birlikte çalışmalarının sonuç vereceğine inanıyordu. Ona göre her iki dinin de amacı savaş değil barıştır (a.g.e., s. 399).

Eserleri. 1. "Mittelöstliche Entwicklungsprojekte im Zusammenhang mit der Hilfe der Vereinten Nationen für die arabischen Palästina-Flüchtlinge" (*Informationen des Instituts für Raumforschung* [Bad Godesberg 1953], s. 63-83). 1948 savaşıdan sonra Filistin mültecileri için Birleşmiş Milletler tarafından geliştirilen projeler üzerine yapılmış bir çalışmadır. 2. "Nationalismus und Islam bei Mustafâ Kâmil. Ein Beitrag zur Ideengeschichte der ägyptischen Nationalbewegung" (*Wi, N. S.*, IV/4 [1956], s. 241-341). Doktora tezinin özeti niteliğindeki çalışma Mısır'ın İngiliz işgalinden kurtulması için uğraşan Mustafa Kâmil'in hayatı, milliyetçilik ve İslâm anlayışı hakkındadır. 3. "Gamal Abdannasir" (*Die geistig-politischen Profile der Gegenwart in Asien. Eine Auswahl von Vorträgen der Seminare der Österreichischen UNESCO-Kommission*, Wien 1964, s. 32-50). 4. "Der Muslim und die Obrigkeit" (*Zeitschrift für Politik*, N. F., XII [Berlin 1965], s. 319-332). Bu çalışmada müslümanların yöneticilerle ilişkisi ele alınmaktadır. 5. *Tradition und Säkularismus im modernen ägyptischen Schulwesen bis zum Jahre 1952: Ein Beitrag zur Geistes- und Sozialgeschichte des islamischen Orients* (Wiesbaden 1966; doğentlik tezi). 6. "Eine Bewegung unter den Notabeln Syriens 1877-78. Neues Licht auf die Entstehung des arabischen Nationalismus" (*ZDMG Supplementa I*, Wiesbaden 1969, s. 631-649). 7. "Kalifat, Dâr al-İslâm und die Loyalität der Araber zum Osmanischen Reich bei hanafitischen Juristen des 19. Jahrhunderts" (*Correspondance d'orient*, XI [Bruxelles 1971], s. 443-462). Aslı bir tebliğ olarak hazırlanan makalede XIX. yüzyıl Hanefî fakihlerine göre Araplar'ın Osmanlı hilâfetine bağlılığı meselesi ele alınır. 8. "Internationale Politik am Mittelmeer" (*Die Internationale Politik 1966-1967*, ed. Karl Carstens, Wien 1973, s. 205-305). 1966-1967 yıllarında Ortadoğu'da geçen olayları anlatan bir çalışmadır. 9. "Der Mittelostkonflikt nach dem Krieg von 1967" (*Die Internationale Politik 1968-1969*, ed. Karl Kaiser, Wien 1974, s. 225-284, 566-571). 10. *Der Islam und die Muslime: Geschichte und religiöse Traditionen* (Berlin 1985). Steppat ve Baber Johansen'in birlikte hazırladıkları çalışma, İslâmiyet ve müslümanları tanıtırma amacıyla yazılmış olup Berlin eyalet hükûmeti tarafından yayımlanmıştır. 11. "Das Jahr

1933 und seine Folgen für die arabischen Länder des Vorderen Orients" (*Die Grosse Krise der dreissiger Jahre: Vom Niedergang der Weltwirtschaft zum Zweiten Weltkrieg*, ed. Gerhard Schulz, Göttingen 1985, s. 261-278). (çalışmalarının listesi için bk. Havemann – Winkelhane, s. 3-10; *Bibliographie der Deutschsprachigen*, XVIII, 72-77). Steppat'ın makalelerinden bir kısmı *Islam als Partner: Islamkundliche Aufsätze 1944-1996* başlığı altında yayımlanmış (bk. bibl.) ve eser Abdülgaffâr Mekîkâvî tarafından Arapça'ya tercüme edilmiştir (*el-İslâm şerîken: Dirâsât fi'l-İslâm ve'l-müslimûn*, Küveyt 2004).

BİBLİYOGRAFYA :

Fritz Steppat, *Islam als Partner: Islamkundliche Aufsätze 1944-1996* (ed. T. Scheffler), Beirut 2001, tür.yer., ayrıca bk. editörün girişi, s. IX-XXX; a.mlf., "Der moderne Vorderer Orient als Aufgabe an deutschen Universitäten", *ZDMG*, CXXVI (1976), s. 8-13; *Gegenwart als Geschichte: Islamwissenschaftliche Studien. Fritz Steppat zum fünfundsiebzigsten Geburtstag* (ed. A. Havemann – B. Johansen), Leiden 1988, s. 1-2; A. Havemann – G. Winkelhane, "Bibliographie Fritz Steppat", a.e., s. 3-10; *Bibliographie der Deutschsprachigen Arabistik und Islamkunde* (ed. Fuat Sezgin), Frankfurt 1993, XVIII, 72-77; "Bibliographie Fritz Steppat", *Wi*, XXVIII (1988), s. 3-10; S. Reichmuth, "Fritz Steppat 24 June 1923 – 7 August 2006", a.e., XLVII (2007), s. 1-6.

HİLAL GÖRGÜN

STERN, Samuel Miklos (1920-1969)

Yahudi asıllı Macar şarkiyatçısı.

Macaristan'ın Tab şehrinde doğdu ve üç yaşında babasını kaybetti. Mektebe başlamadan önce annesinden İbrânice okumayı öğrendi. Grek ve Latin klasiklerine dayalı bir öğrenimin yanında geleneksel yahudi eğitimi aldı. On altı yaşında kendi kendine Arapça çalışmaya başladı. 1939 yılında Kudüs'e gidip Hebrew Üniversitesi'ne girdi ve burada D. H. Baneth, E. Schau, H. J. Polotsky, Julius Guttmann, Leon Roth, H. P. Pflaum-Peri, S. D. Goitein gibi hocalardan şarkiyat ve Romanistik okudu. Ancak II. Dünya Savaşı sırasında yaptığı askerlik görevinden dolayı okumasına üç yıl ara verdiği için diplomasını 1947'de alabildi. Ertesi yıl İngiltere'ye giderek Oxford Üniversitesi'nde Sir Hamilton Alexander Roskeen Gibb'in doktora öğrencisi oldu ve 1950'de eski Endülüs müveşşahları üzerine hazırladığı teziyle doktorasını tamamladı.

1951'de *The Encyclopaedia of Islam*'ın ikinci edisyonuna genel sekreter

Samuel
Miklos
Stern

tayin edilen Stern, bu görevini beş yıl kadar sürdürdükten sonra Oxford'da bulunan Ashmolean Müzesi'nde Doğu sikkeleri sorumlusu yardımcılığına, 1958'de Oxford Üniversitesi All Souls College'da araştırma görevliliğine ve 1965'te buna ilâveten Doğu İncelemeleri Fakültesi'nde İslâm medeniyeti tarihi öğretim üyeliğine getirildi. Oxford Üniversitesi'nde çalıştığı dönemde ülke içinde ve dışındaki birçok üniversiteden aldığı davetler üzerine çeşitli konferanslar veren Stern Kudüs, Philadelphia, Leiden, Manchester ve Harvard gibi üniversitelerden gelen hocalık tekliflerini kabul etmedi. 29 Ekim 1969'da geçirdiği şiddetli bir astım krizi sonucu öldü. Tel Aviv Üniversitesi *Israel Oriental Studies*'in II. cildini (1972) onun hâtırasına adanmıştır.

Stern daha çok İslâm tarihi, felsefesi, edebiyatı, sanatı, sikkeleri ve İbrânî felsefesi, edebiyatı alanlarında irili ufaklı 254 eser yazmıştır; bunların çoğu makale halindedir. Makalelerinin ve kitaplarının dışında birçok ansiklopedi maddesi (*The Encyclopaedia of Islam* [EI²], *Encyclopedia Britannica*, *Cassel's Encyclopaedia of Literature*) ve kitap tanıtım-eleştiri yazısı bulunmaktadır. Üzerinde adının yer aldığı kitapların bazıları ise editörlüğünü veya ortak editörlüğünü yaptığı, içine kendi çalışmalarını da dahil ettiği toplu yayınlardır. Diğer bazıları da ölümünden sonra tekrar yayımlanan seçilmiş eski makalelerinden oluşmaktadır. Onun özellikle Endülüs Arap ve İbrânî müveşşahlarının İspanyolca yazılmış son dizeleri (harce) üzerine yaptığı çalışma bir keşif niteliğindedir. Stern bu eserinde, kullanılan İspanyolca'nın birçok Arapça kelime içeren Mozarap lehçesi olduğunu ortaya koymuştur (Sela, s. 265).

Eserleri. 1. *Les chansons mozarabes: les vers finaux (kharjas) en espagnol dans les muwashshas arabes et hebreux* (Palermo 1953; Oxford 1964). 2. *Isaac Israeli: a Neoplatonic Philosopher of the Early Tenth Century* (Alexander Altman ile birlikte, Oxford 1958). 3. *The*

First Appearance of Ismailism in Iran (Teheran 1961). **4. Fatimid Decrees: Original Documents from the Fatimid Chancery** (London 1964). **5. Documents from Islamic Chanceries** (Oxford 1965). Editörlüğünü yaptığı bu eserde "Two Ay-yubid Decrees from Sinai" isimli bir makalesi bulunmaktadır (s. 9-38). **6. Aristotle on the World-State** (Oxford 1970 [Eserde baskı tarihi yanlışlıkla 1968 olarak gösterilmiştir]). **7. The Islamic City. A Colloquium** (Oxford 1970). Albert Habib Hourani ile birlikte editörlüğünü yaptığı eser, 1965'te Oxford'da Yakındoğu Tarihi Grubu tarafından gerçekleştirilen toplantıda sunulan tebliğlerden oluşmaktadır. Stern'in bu eserde "The constitution of the Islamic city" adlı bir makalesi bulunmaktadır (s. 25-50). **8. Three Unknown Buddhist Stories in an Arabic Version** (Sophie Walzer ile birlikte, Oxford-Columbia 1971). **9. Islamic Philosophy and the Classical Tradition. Essays Presented by his Friends and Pupils to Richard Walzer on his Seventieth Birthday** (Oxford 1972). Editörlüğünü Albert Habib Hourani ve Vivian Brown ile birlikte yaptığı eserde "Abū 'Isā ibn al-Munajjim's Chronography" adlı bir makalesi yer almaktadır (s. 437-466). **10. Hispano-Arabic Strophic Poetry: Studies** (haz. L. P. Harvey, Oxford 1974). Doktora tezinin bir özetiyle aynı konuda yayımladığı Fransızca ve İtalyanca dört makalesinin İngilizce tercümeleridir. **11. Studies in Early Ismā'īlism** (Jerusalem-Leiden 1983). **12. Medieval Arabic and Hebrew Thought** (haz. F. W. Zimmermann, London 1983). **13. History and Culture in the Medieval Muslim World** (London 1984). **14. Coins and Documents from the Medieval Middle East** (London 1986). Stern ayrıca, C. R. Barber ile birlikte Ignaz Goldziher'in *Muhammedanische Studien* adlı eserinin İngilizce tercümesini yapmıştır (*Muslim Studies-Muhammedanische Studien*, I-II, London 1967-1971).

BİBLİYOGRAFYA :

Necib el-Akikî, *el-Müsteşriḳūn*, Kahire 1980, II, 142-143; Shulamit Sela, "The Interaction of Judaic and Islamic Studies in the Scholarship of S. M. Stern", *The Jewish Discovery of Islam* (ed. M. Kramer), Tel Aviv 1999, s. 261-271; J. D. Lat-ham - H. W. Mitchell, "The Bibliography of S. M. Stern", *JSS*, XV (1970), s. 226-238; C. E. Bosworth, "Dr. S. M. Stern, M. A., D. Phil.", *Iran: Journal of the British Institute of Persian Studies*, VIII, London 1970, s. IX; J. Wansbrough, "Samuel Miklos Stern", *BSOAS*, XXXIII (1970), s. 599-602; R. Walzer, "In Memoriam Samuel M. Stern", *JOS*, II (1972), s. 1-14; M. M. Plessner, "Stern, Samuel Miklos (1920-1969)", *EJd.*, XV, 392.

SEDAT ŞENSOY

STOACILAR

(bk. REVÂKIYYŪN).

STOLAÇ

(bk. USTULÇE).

STOREY, Charles Ambrose

(1888-1968)

İngiliz şarkiyatçısı.

21 Ağustos 1888'de İngiltere'nin kuzeyindeki Blackhill'de doğdu. Lancashire'de bulunan Rossall School'daki eğitimden sonra klasik Batı ve Doğu dillerini öğrenmek için gittiği Cambridge Trinity College'ı bitirdi. Öncelikle Arap dili ve edebiyatı üzerine çalıştı, 1912'de akademik eğitimini tamamladı. 1914'te Hindistan'da Aligarh Anglo-Muhammedan Oriental College'a Arapça hocası olarak tayin edildi. 1919'da Hindistan'dan ayrıldı ve Londra'da Indian Office'te kütüphane müdür yardımcısı (1919-1927), ardından kütüphane müdürü (1927-1933) oldu. R. A. Nicholson'ın emekliye ayrılmasıyla 1933'te onun yerine Cambridge Üniversitesi Arapça hocalığına tayin edildi. 1947'de emekli olunca kadar bu görevde kaldı. Bundan sonra ömrünü Hove şehrinde Fars edebiyatı üzerinde araştırma ve çalışmalar yaparak geçirdi. 24 Nisan 1968'de burada öldü.

Eserleri. 1. *Persian Literature: A Bibliographical Survey*. Storey'i şöhrete kavuşturan bu çalışma dinî ilimler, tarih, edebiyat ve şiir gibi çeşitli dallarda Farsça yazılmış eserler konusunda ilk başvuru kaynağı olmuştur. Ömrünün büyük kısmını bu kitabı yazmakla geçiren Storey, Farsça eserleri ilim dallarına göre müelliflerin kısa hayat hikâyeleriyle birlikte düzenleyerek kitabı kaleme almıştır. Müellif, önsözde de belirttiği gibi Carl Brockelmann'ın *Geschichte der Arabischen Literatur*'üne benzer bir çalışma yapmak istemiş, ancak ondan farklı şekilde kitap tertibini kronolojik olarak dönemlere göre değil konularına göre düzenlemiştir. Eserlerin nüshalarının bulunduğu yerleri gösterirken bunların baskıları ve tercümeleri hakkında da etraflı bilgi vermiştir. Storey eserinde 150 civarında yazma kütüphane katalogu ve defterinden, ayrıca basma eserler kataloglarından ve kütüphane kayıtlarından faydalanmış, müelliflerin biyografilerini yazarken çoğu Farsça olmak üzere

re Arapça ve Urduca ellinin üzerinde tezkireye ve diğer temel kaynaklara başvurmuştur. Storey hayatta iken eserin sadece I. cildi (birinci bölüm, London 1927-1939, ikinci bölüm, London 1953) ve II. cildin birinci bölümü (London 1958) basılabilmektedir. Eserin diğer bölümleri Royal Asiatic Society'e teslim edilmiş ve bunlar çeşitli ilim adamlarınca yeniden düzenlenerek yayımlanmıştır (II/2, London 1971; II/3; Leiden 1977; III/1, Leiden 1984; III/2, Oxford 1990). Eserin bir devamı niteliğinde Storey'in malzemesinden çok sınırlı şekilde faydalanarak François de Blois tarafından Royal Asiatic Society için hazırlanan Moğollar öncesi şiir bölümü V. cilt olarak neşredilmiştir (V/1, Leiden 1992; V/2, 1994; V/3, 1997; bu cildin gözden geçirilmiş tam şekli 2004'te çıkmıştır). Kitabın III. cildinin üçüncü bölümü ve IV. cildi henüz basılmamıştır. Eserin 1972'den önce basılan kısmı Yuri Bregel tarafından üç cilt halinde Rusça'ya tercüme edilmiş (Moscow 1972), Rusça tercümesinden de Yahyâ Âryanpûr, Sirus İzadi ve Kerim Keşâverz tarafından kısmen Farsça'ya çevrilmiştir (*Edebiyyât-ı Fârisî*, Tahran 1362 hş./1983). **2. el-Fâhîr**. Storey, Ebû Tâlib Mufaddal b. Seleme'nin bu eserini neşretmiştir (Leiden 1915, ofset baskı, Kahire 1982). **3. Catalogue of the Arabic Manuscripts in the Library of the India Office** (I-II, London 1930-1940). Bu katalogun Kur'an konusunda yazılan eserlerle ilgili II. cildinin birinci bölümü Storey tarafından hazırlanmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Storey, *Persian Literature*, Önsöz, I, s. V-VII; Necib el-Akikî, *el-Müsteşriḳūn*, Kahire 1980, II, 118-119; Yahyâ Murâd, *Mu'cemü esmâ'i'l-müsteşriḳîn*, Beyrut 1425/2004, s. 440; İrec Efşâr, "Vefât-ı İstevrî", *Rehnûmâ-yi Kitâb*, X/3, Tahran 1346 hş., s. 320-322; G. M. Meredith-Owens, "Professor Charles Ambrose Storey", *JRAS* (1967), s. 182; R. B. Serjeant, "In Memoriam Professor Charles Ambrose Storey", *JC*, XLIII/1 (1969), s. I-II; Yu. E. Borschchevsky - Yu. E. Bregel, "The Preparation of a Bio-Bibliographical Survey of Persian Literature", *IJMES*, III/2 (1972), s. 169-185; F. de Blois, "C. A. Storey's Persian Literature: An Interim Report", *JRAS* (1990), s. 370-375; Mecdüddin Keyvânî, "İstevrî", *DMBİ*, VIII, 216-217.

RIZA KURTULUŞ

STROTHMANN, Rudolf

(1877-1960)

Alman şarkiyatçısı.

4 Eylül 1877'de Almanya'nın Vestfalya bölgesindeki Lengerich-Wechte'de dinine bağlı hristiyan bir aile içinde doğdu. İlk ve orta öğreniminden sonra Halle ve Bonn